

JOGI TANULMÁNYOK
2022

Budapest

JOGTUDOMÁNYI ELŐADÁSOK
az EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
DOKTORI ISKOLÁINAK KONFERENCIÁJÁN

2022. JÚNIUS 10. és 17.

**Kiadja: ELTE Állam- és Jogtudományi Kar
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola**

**Szerkesztették: dr. Nagy Marianna egyetemi tanár
dr. Fazekas Marianna habil. egyetemi docens**

**ISSN 2064-9851
DOI**

Budapest 2022

SZABÓ ZSOLT TIBOR

Büntetőjogi Tanszék

Témavezető: Dr. Gellér Balázs József tanszékvezető egyetemi tanár

DOI: 10.56966/2022.11.Szabo

A BEFOLYÁSSAL ÜZÉRKEDÉS ÚJ ALAPESETE

A magát hivatalos személynek kiadó és ezen színlelt működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kérő vagy elfogadó cselekményének értékelése

I. Bevezetés

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (a továbbiakban: Btk.) 2020. január 1-je óta három jelentős módosítás érintette a korrupciós bűncselekmények tekintetében.

Elsőként, 2021. január 1. napjától kezdve a magyar jogrendszerből elvileg kivezették a hálapénz intézményét. Emellett, 2022. március 1. napjától az adott korrupciós deliktumnál kizárt a büntetés enyhítésének, különös méltánylást érdemlő esetben a büntetés mellőzésének a lehetősége, amennyiben a büntetett az elkövető bűnszervezetben követte el, jóllehet alaposnak tekinthető az a jogirodalmi állásfoglalás, amely szerint az említett tilalom a korábbi jogszabályi berendezkedés mellett is vonatkozott a bűnszervezet tagjaira is.¹ Végül pedig, 2021. január 1. napjával a befolyással üzérkedés (299. §) kiegészült egy bekezdéssel, a miniszteri indokolás szerint egy új alapesettel.²

A tanulmány a befolyással üzérkedés ezen új, a Btk. 299. § (2a) bekezdésének vizsgálatát célozza. Annak érdekében, hogy hipotézisem – mely szerint a (2a) bekezdés szerinti bűncselekmény nem más, mint egy jogalkotási hiba –, alátámasztásra kerüljön, röviden a befolyás vásárlása büntettének elemzése is nélkülözhetetlen.

A teljesség érdekében már itt kell rögzíteni azt is, hogy mi a korrupciós bűncselekmények egyik sajátos jellemzője: az aktív (illetve passzív) oldali elkövetésnek, a cselekménynek (lehet az akár alap-, akár [ha a logika azt megköveteli] minősített eset) a passzív (illetve aktív) oldalon mindig megvan a maga tükörkép-

---

¹ Ehhez legújabban ld. Ambrus 2022. 29-32.

² 299. § (2a) A (2) bekezdés szerint büntetendő, aki magát hivatalos személynek kiadva e színlelt működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígértét elfogadja.

bűncselekménye. (Vesztegetés-vesztegetés elfogadása, hivatali vesztegetés-hivatali vesztegetés elfogadása, befolyás vásárlása-befolyással üzérkedés).

A jogalkotási kronológiából értelmet nyer ennek jelentősége. Amennyiben a jogalkotó módosítja – maradva e tanulmány tárgyát képező bűncselekményeknél – a Btk. 298. §-t, módosítania kell a Btk. 299. §-t is (és fordítva), azért, hogy ne maradjon büntetőjogilag értéketlenül olyan cselekmény, amely cselekmény az „egyoldalú” módosítás után kriminalizálásra kerül.

Kimutatható tehát, hogy egy korrupciós aktív vagy passzív oldali törvényi tényállás módosítás mindenképpen megköveteli a „tükör-bűncselekmény” módosítását is, és ez leginkább a befolyással üzérkedés és a befolyás vásárlása büntetteinél érhető tetten.

Talán ennek a megkülönböztetésnek tudható be az, hogy a befolyás vásárlása büntette eddig mindig utólag került korrigálásra, utólag lett hozzáigazítva a befolyással üzérkedés büntetéhez. Ebből a tényből pedig egyenesen következik az a megállapítás, hogy 2021. január 1-je óta a két deliktum megint nincs szinkronban.

II. Jogalkotási kronológia

A Btk. hatályba lépésekor – 2013. július 1. napján – a befolyással üzérkedés minősített esetei a következők voltak: az alapeseti bűncselekmény *üzletszerű* elkövetése, annak állítása, hogy a tettes *a hivatalos személyt nem (jogellenesen) befolyásolja, hanem egyenesen megvesztegeti*, végül pedig szintén minősített esetről beszéltünk, és beszélünk most is, amennyiben *az üzér azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt veszteget*.

Fontos hangsúlyozni, hogy a (2) bekezdés b) pontjának tényállásszerűsége egyrészt feltételezheti azt, hogy a magát hivatalos személynek kiadó befolyással üzérkedőnek nincs is szándékában hivatalos személyt befolyásolni (nincs hivatalos személy, ezáltal nem is beszélhetünk hivatalos eljárásról),³ azonban jelentheti azt is, hogy a befolyással üzérkedő csupán azért adja ki magát hivatalos személynek, hogy ezen minőségben való megtévesztéssel (tévedésbe ejtéssel) a befolyás vásárlótól még nagyobb összegű vagy értékű jogtalan előnyt tudjon kérni, megszerezni. Azaz, valójában tudná jogellenesen befolyásolni (és befolyásolja is) az eljárást, (mert pl. a barátja, a felesége, a régi évfolyamtársa az ügyben eljáró hivatalos személy, vagy csak éppenséggel hivatali kapcsolati tőkével bír), a befolyás vásárlót kizárólag a nem létező (saját) hivatali minőségével ejti tévedésbe, vagy tartja tévedésben.⁴ Kárról, és különösen sértettről mindazonáltal egyáltalán nem beszélhetünk, hiszen a megtévesztett személy is a

---

³ Hollán 2015a. 41.

⁴ Ezt igazolja a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény (a továbbiakban: 1961. évi Btk.) 153. § (2) bekezdésének b) pontja: a befolyással üzérkedő a cselekmény elkövetésekor vagy befolyásának érvényesítésekor hivatalos személynek adta ki magát.

jogtalanság talaján áll. Alapvetően az a jogalkotói szándék, hogy ne helyezzünk egy olyan személyt sértetti pozícióba, aki maga is bűncselekményt követ el.

Fenti kérdésben már most állást kell foglalni, hogy értelmet nyerjen a később tárgyalandó (2a) bekezdés tartalma. Azt kell vizsgálni, hogy van-e hivatalos személy és van-e, vagy lesz-e hozzá kapcsolódó hivatalos eljárás, vagy egyáltalán nincs hivatalos személy, ezáltal nincs hivatalos eljárás sem.⁵

Az alább idézett miniszteri indokolás szerint 2015. július 1. napjáig a befolyás vásárló (aktív oldali) azon cselekménye értéketlenül maradt, amikor is a befolyással üzérkedő csak hivatalos személynek adta ki magát. Ezen a fennálló jogi helyzeten az egyes büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi LXXVI. törvény változtatott, amelynek 27. § (1) bekezdés beiktatta a 298. § (1a) bekezdését.⁶ Ez a szakasz pontosan azt rendeli büntetni, aki magát hivatalos személynek kiadó személy részére (...) jogtalan előnyt ad vagy ígér.⁷

A módosítás lényegét a miniszteri indokolás úgy foglalta össze, hogy „a befolyással üzérkedés alapesete, amikor az elkövető arra hivatkozik, hogy hivatalos személyt befolyásol, és ezért a maga vagy más számára jogtalan előnyt kér, vagy az ilyen előny ígérését elfogadja. Minősített esetet képez, ha az elkövető magát hivatalos személynek adja ki. Ezzel szemben az aktív oldali elkövetést jelentő befolyás vásárlása korrupciós bűncselekményként csak azt bünteti, aki olyan személynek vagy rá tekintettel másnak ad, vagy ígér jogtalan előnyt, aki arra hivatkozik, hogy hivatalos személyt befolyásol. A befolyás vásárlása nem állapítható meg akkor, ha a jogtalan előnyt olyan személynek adják vagy ígérik, aki magát hivatalos személynek adja ki, miközben ennek a cselekménynek a passzív oldala a fent írtak szerint a befolyással üzérkedés súlyosabban minősülő esete”.

A miniszteri indokolásban írtakat alapul véve azt a következtetést kell levonnunk, hogy a befolyással üzérkedő a magát hivatalos személynek történő kiadása cselekményével a befolyás vásárló terhére a csalás vétségét, vagy büntettét nem követte (követhette) el, még a befolyással üzérkedés büntetével valóságos alaki halmazatban sem.

A miniszteri indokolásból látható, hogy a jogalkotó a „befolyás vásárlót” egyáltalán nem ismerte el sértettként, azaz a minősített eset b) pontja (hivatalos személynek adja ki magát) nem rokonítható a minősített eset a) pontjának 2. fordulatával (azt a látszatot

---

⁵ Balláné 2017. 9.

⁶ Hollán utalt arra, hogy szükséges ennek a tényállásnak a megalkotása, ugyanakkor tanulmányában kérdésként felvette, hogy ennek nem biztosan korrupciós bűncselekménynek kell lennie. Hollán 2015b. 15.

⁷ Kérdésként felmerülhet, miért nem büntetendő még súlyosabban, ha a magát hivatalos személynek kiadó személy azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt veszteget? Miért nem büntetendő még súlyosabban, ha a befolyás vásárló olyan személynek ad vagy ígér jogtalan előnyt, aki arra hivatkozik, hogy hivatalos személyt veszteget? Előbbi cselekmény nyilván a büntetés kiszabása során nyerne értékelést, hiszen az ítéletben az szerepelne, hogy a cselekmény a 299. § (2) bekezdésének a) és b) pontja szerint is minősül, viszont előbbi cselekményre ez nem igaz.

kelti, hogy hivatalos személyt veszteget). Persze a valamilyen személynek történő kiadás (ld. máshol pl. magánlaksértés egyik elkövetési módja: „*hivatalos eljárás színelésével*”) magában rejt egy csalási jellegű magatartást, de ez nem ad okot arra, hogy a bűncselekmény csalásnak, vagy csalásnak is minősüljön.

Az tehát tény, hogy 2015. július 1-jét megelőzően a befolyás vásárló büntetlenül maradt, ha magát hivatalos személynek kiadó részére adott vagy ígért jogtalan előnyt, ugyanakkor a befolyással üzérkedés új, (2a) bekezdéséhez fűzött miniszteri indokolás sem enged arra következtetni (bármennyire is úgy tűnhet), hogy az (1a) bekezdés törvénybe iktatása előtt a befolyás vásárló sértetti pozícióba került volna.

A büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2020. évi XLIII. törvény 51. §-a szerint „*a Btk. 299. § új (2a) bekezdésének beiktatását a jogalkalmazók részéről jelzett azon igény indokolja, hogy jelenleg a korrupciós bűncselekmények keretei között nem értékelhető annak a személynek a magatartása, aki magát hivatalos személynek kiadva, ezen állított működésével kapcsolatban kér vagy fogad el jogtalan előnyt. Ezt a magatartást a gyakorlati szakemberek jelenleg csak csalásként tudják értékelni, amelynek „sértettje” a jogtalan előnyt nyújtó személy, ő viszont korrupciós bűncselekményért felel*”.

Saját álláspontomtól eltérően a jogalkotó azt szerette volna elérni, hogy a 2021. január 1. napját megelőző befolyást vásárló kvázi sértetti („sértetti”) pozíciója megszűnjön, mindezt úgy, hogy már egy 2009-es döntés is kimondta: a jogtalan előnyt adó polgári jogi igényt nem terjeszthet elő, mivel nem sértett.⁸

A befolyással üzérkedő azon cselekményét pedig, amely most már teljes egészében, vitathatatlanul beleillik a csalás bűncselekményének törvényi tényállásába, a törvényhozó az életidegen Btk. XXVII. Fejezet alá helyezte el.

A jogalkotó aggodalma kissé eltúlzott, hiszen rendkívül elvétve találni olyan eseti döntést, amelyben a jogerős döntést meghozó bíróság sértettként elismerte volna 2015. július 1-jét megelőzően a becsapott ügyfelet. A kutatás során tapasztalható, hogy egyedül a befolyással üzérkedés és a csalás kollíziójának feloldása a „legkézenfekvőbb”: a csalás sosem állhat valóságos alaki halmazatban a befolyással üzérkedéssel. Ugyan kissé bátortalanul kijelenthető, hogy a halmazati elvhez való ragaszkodást inkább az indokolta, hogy ezzel kizárható az ügyfél sértetti minőségének elismerése.

Kimondható az is, hogy a befolyással üzérkedés új esetével a két bűncselekmény egymáshoz mérten – ismételten – aszinkronba került.

Megválaszolva fenti kardinális dogmatikai kérdést, megállapítható, hogy a Btk. 299.§ (2) bekezdés b) pontjának kifejtésekor a befolyással üzérkedő csupán azért adja ki magát hivatalos személynek, hogy ebben a minőségben való megtévesztéssel (tévedésbe ejtéssel) a befolyás vásárlótól még nagyobb összegű vagy értékű jogtalan előnyt tudjon

---

⁸ BH 2009.75.

kérni, megszerezni.⁹ Pontosán azért, mert a (2a) bekezdés egy további tényállási elemet hordoz: hivatalos személynek adja ki magát és csak színleli hivatali működését, azaz, a színlelt hivatali működés mint a (2) bekezdés b) pontjában meg nem található többlettényállási elem jelzi azt az esszenciális különbséget, hogy hol kezdődik a tisztán csalás bűncselekménye, és hol ér véget ez a sajátos csalási jellegű deliktum.

Hangsúlyozom, hogy a jelen tanulmányban írtak kizárólag a Btk. 299. § (2) bekezdésének b) pontjával összefüggésben igazak.¹⁰

Amennyiben elfogadjuk, hogy a két deliktum között valóban fennáll a specialitás viszonya (azaz egyáltalán felhívható ez a halmazati rendező elv), továbbra is az az álláspontom, hogy a csalás és a befolyással üzérkedés 299. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti minősített esete, de akár a befolyással üzérkedés alapesete (nincs befolyás, vagy a befolyás megléte ellenére nincs befolyásolás, nincs hivatalos eljárás, vagy van hivatalos eljárás, de nincs vesztegetés, csak annak látszata) egymással valódi alaki halmazatot alkothatnak.¹¹

A helyes jogi minősítés nem könnyű feladat, hiszen igaz az az állítás, amely szerint a megtévesztést a befolyással üzérkedés nem közvetlenül, *expressis verbis* tartalmazza, hanem csak magában rejti.¹² Ugyanígy, a bűncselekmény sokszor a csaláshoz van közelebb, mint magához a vesztegetéshez.¹³

Az sem könnyíti meg a helyzetet, hogy az ügyészség gyakorlata szerint a befolyás vásárlása kizárólag akkor állapítható meg, ha a jogtalan előnyt nyújtó a jogtalan előny hivatalos személynek történő továbbadása nélkül kívánja, hogy a befolyással üzérkedő érvényesítse befolyását (jogellenesen).

III. A szakirodalomban kialakult nézetek

A szakirodalomban két felfogás alakult ki. Egyes szerzők maradéktalanul átveszik azt a több évtizedes jogalkalmazói gyakorlatot, amelynek értelmében nincs valóságos alaki halmazat a tárgyalt vagyon elleni és a tárgyalt korrupciós bűncselekmények között, a specialitás elve miatt.¹⁴ Nehéz lenne vitába szállni ezekkel a tanulmányokkal, hiszen a bírósági határozatok hivatkozásán túl érdemi indokolást nemigen tartalmaznak.

Egyes szerzők pedig úgy gondolják, hogy valójában semmi akadály nem lenne a halmazat megállapításának.

---

⁹ Ezzel ellentétes nézet szerint ez az eset csalásként és a befolyással üzérkedés minősített esete halmazataként értékelendő. In. *Magyar jogszabályok kommentárjai* 2013. 169.

¹⁰ Ehhez ld. Hollán 2013. 155.

¹¹ Szabó 2019. 221-228.

¹² Tóth 2001. 28.

¹³ Gál 2021. 31.

¹⁴ A specialitásról részletesen ld. Ambrus 2014. 240-245.

Tóth Mihály a csalás és az adócsalás példáját hozza fel. Meggyőződése szerint „*a specialitás csak akkor zárhatja ki a valódi alaki halmazatot, ha a konkrét tett esetében egyaránt megállapíthatók a csalás és az adócsalás elemei is*”. Hozzáteszi, akkor sincs szó specialitásról, ha „*a csalásszerű magatartás nélkülözi a csalás valamely nélkülözhetetlen összetevőjét, pl. a célzatot, vagy az eredményt stb.*”.¹⁵

A vagyoni elleni és a korrupciós bűncselekmény kifejezetten sok elemben eltér egymástól.¹⁶ Leglényegesebb, hogy eltérők a védett jogi tárgyak, a csalás materiális bűncselekmény, befejezettségéhez szükség kár okozása, míg a befolyással üzérkedés immateriális bűncselekmény.¹⁷

Tóth egy későbbi művében¹⁸ erőteljesebben bírálja a joggyakorlatot. Utal arra, hogy adott esetben a terhelt még jobban is járhat a minősítéssel, hiszen a különösen jelentős kárt okozó csalás súlyosabb büntetési tétellel fenyeget, mint a befolyással üzérkedés minősített esete. Egy kommentár is foglalkozik ezzel a kérdéssel, eltérve Tóthtól és kimondva, hogy nem osztja azt az álláspontot, „*amely szerint a specialitás szabálya alól kivétel, ha a cselekményt csalásként minősítve az a befolyással üzérkedés minősített eseténél súlyosabban büntetendő (BH 2009.346.), minthogy ez az álláspont – kifogásolhatóan – a terhelt terhére oldja fel a tényállás-kollízióból (látszólagos halmazatból) adódó értékelési problémát (in dubio mitius)*”.¹⁹

Egy 2022-es tanulmányban a szerző szerint csalás csak akkor állapítható meg a befolyással üzérkedés helyett, ha az üzér intézett ajánlata teljesen abszurd (azaz, nem lehet komolyan venni a befolyásolási képességet és/vagy a befolyásolási készséget). Példaként a pénzhamisítást hozza fel, amely bűncselekmény esetlegesen tényállásszerűség hiányában nem lenne megállapítható (a csalás viszont igen), ha az elkövetési tárgy, nevezetesen a pénz minősége nevetségesen rossz (fekete-fehér, egyoldalú nyomtatással készített húszeszes), azonban a forgalomban résztvevő megtevesztésére alkalmas lehet (színesben nyomtatott hamis euró).²⁰

Habár olyan tanulmány nem található, amely azzal a kérdéskörrel foglalkozik, hogy lehet-e egyben sértett a korrupciós bűncselekményt elkövető, zárójelben érdemes megjegyezni a következőket.²¹

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 50. §-a értelmében „*a sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos*

---

¹⁵ Tóth 2001. 29.

¹⁶ Legfrissebben: Kúria Bfv.538/2021/7. sz. döntése [66]-[70].

¹⁷ A 2019-es tanulmányomban részletesen foglalkozom ezzel a kérdéskörrel, azokat nem kívánom megismételni.

¹⁸ Tóth 2006. 201-202.

¹⁹ Mezölaki 2021.

²⁰ Steiner 2021. 90.

²¹ Nem új keletű kijelentés, hogy lopni a tolvajtól is lehet: „*aki a tolvajtól, eltulajdonítási céllal, jogtalanul elveszi a lopott dolgot, az maga is lopást követ el. Függetlenül attól, hogy a „második” tolvaj tudja-e ki a dolog valódi tulajdonosa. Csupán azt kell tudnia, hogy a dolog számára idegen, amelynek elvételére nem jogosult*”. Gellér – Hollán – Kis 2006. 1224-1225. Arról azonban ez a kommentár sem szól, hogy a tolvaj ebben az esetben sértett is egyben.

érdekét a bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette”. Csak ezt a szakaszt alapul véve nem lenne akadálya annak, hogy nem létező ügyben, nem létező befolyásolásért, nem létező vesztegetésért az aktív oldali felet sértettként ismerjük el. Ha mégis büntetni kívánjuk őt, személy szerint egyetértek azzal a megállapítással, amelynek értelmében ebben az esetben magát a korrupciós hajlamot pónalizáljuk,²² hiszen valójában még távoli jogtárgysértés sincs.

A távoli jogtárgysértés hiánya különösen akkor „látványos”, amikor a befolyással üzérkedő a bűnös kapcsolat kezdeményezője. Az üzér tesz ajánlatot az ügy jogellenes elintézésére, vagy eleve arra hivatkozik, hogy ez az egyetlen járható út. Ezért talán érdemes lenne megfontolóra venni az 1961. évi Btk. szabályozását. Ennek a törvénynek ugyanis a 296. § (2) bekezdésének b) pontja csalásként büntette azt, aki a csalást hivatalos személyként, e jelleg felhasználásával, avagy hatósági megbízatás vagy jelleg színlelésével követte el.

Ezt a magatartást az 1961. évi Btk. megalkotója vagyon elleni bűncselekményként nevesítette, ami egyúttal magával von egy más védett jogi tárgyat is. A tanulmánynak az egyik konkretizált tézise pontosan az, hogy a (2a) bekezdés szerinti bűncselekmény a Btk. rendszerében rossz helyen lett elhelyezve. Ez az eset távolról sem nevezhető korrupciós bűncselekménynek, ez tisztán vagyon elleni bűncselekmény, ráadásul nem is új keletű.

IV. A jogalkalmazói gyakorlatban kialakult nézetek

A bírói gyakorlat töretlenül és makacsul kitart azon álláspontja mellett, amely szerint a két bűncselekmény a specialitás viszonyában áll, kizárólag a generális tényálláshoz képest az ismérvekben gazdagabb bűncselekmény minősítése helyes. Korábban²³ azt képezte a vizsgálat tárgyát, hogy a két deliktum adott szempontok miatt miért nem áll a specialitás viszonyában, ma már viszont az a kérdés, hogy egyáltalán halmazati rendező el lehet-e a specialitás a két deliktum tekintetében.²⁴ A gyakorlat annak ellenére több évtizede kiforrott, hogy a hivatali visszaélés és a csalás, valamint a (hivatali) vesztegetés és a csalás halmazati elbírálásának kérdése hosszabb ideig bizonytalan volt, és talán most sem sziklaszilárd.

1. A hivatali visszaélés és a csalás kollíziója

A nem létező büntetőeljárásban történő, az adott ügyben ezáltal nem létező hivatalos személy megvesztegetését egy 2009-es döntés a hivatali visszaélés és a csalás

---

²² Fejes 2017. 57.

²³ Szabó 2019.

²⁴ Ennek a kérdésnek a megválaszolása bőven meghaladná jelen dolgozat kereteit, így a vizsgálatot a doktori disszertáció fogja tartalmazni.

kísérletének minősítette,²⁵ kimondva, hogy a hivatali visszaélés nem a csalás speciális esete, így (alaki) halmazatuk lehet valóságos.²⁶ Egy szerző szerint magának a bűnösségnek a kimondása is az ügyészi jogfejlesztő tevékenységnek köszönhető.²⁷

A Debreceni Ítéltábla 2012-ben utalt arra, hogy a hivatali visszaélés és a csalás halmazati viszonyának megítélése nem egységes a gyakorlatban, a jogirodalomban pedig nincs egység abban a kérdésben, hogy a specialitás vagy a konzumpció érvényesülhet-e, vagy valódi a halmazat.²⁸

2013-ban a Kúria úgy foglalt állást, hogy „nem hivatali vesztegetést vagy hivatali visszaélést, hanem csalást valósít meg az a rutinellenőrzési munkakört betöltő adóhatósági munkatárs, aki a hivatalosság látszatát keltve az általa kiszemelt vállalkozónak a valóságtól eltérően azt állítja, hogy ellene a tervek szerint belátható időn belül vagyonosodási vizsgálatot fognak lefolytatni, és e vizsgálat elhárítása fejében tőle anyagi ellenszolgáltatást kér és vesz fel jogtalanul”.²⁹ A jogi minősítés megváltoztatása mellett a Kúria megerősítette, hogy a csaláshoz képest nem speciális törvényi tényállás a hivatali visszaélés.

Az eset azért is érdekes, mert a Kúria úgy fogadta el a becsapott vállalkozók sértetti minőségét, hogy „a tényállás 1-9. pontjában rögzítettek szerint a megjelölt időben fiktív adóhatósági idézést küldtek 12 vállalkozónak. Azokban az esetekben, amikor a fiktív idézéssel megtévesztett e személyek igényelték, pénz ellenében az adóeljárás lezárását igazoló fiktív jegyzőkönyvet is átadtak részükre. A tényállás rögzíti az egyes terheltek konkrét cselekményeit, a vállalkozóktól kapott pénzeszegeket és azt, hogy az egyes terheltek az anyagi juttatásból miként részesedtek”. A csalás megállapítása nyitott utat a sértetti minőség elismeréséhez.

A Kúria továbbá kimondta, hogy a hivatali visszaélés és a csalás nem állhat egymással valódi alaki halmazatban, kizárólag a csalás, mint speciális tényállás állapítható meg.³⁰ Az előnyt nyújtók cselekménye vesztegetésnek nem minősülhet (hiányzik a hivatalos személy működésével kapcsolatban tényállási elem), a befolyással üzérkedés helyett pedig csalásról beszélünk.³¹

A két deliktum viszonyával foglalkozó bírósági döntés 2014 óta nem született. Fenti határozatok természetesen történeti tényállásukban különböznek egymástól, azonban ezeket a megállapításokat a Kúria elvi szinten, általános érvényben tette, elvonatkoztatva az adott ügytől.

---

²⁵ A bűnösségét annak a hivatalos személynek mondták ki, aki azt állította a sértettnek, hogy vele szemben nyomozás folyik, az eljárás kedvező kimenetele érdekében pedig egyik barátjának kétfélmillió forintot kell fizetnie. A hivatali visszaélés helyett a vesztegetés az egyik tényállási elem (működésével kapcsolatban) hiánya miatt nem volt megállapítható.

²⁶ Legfelsőbb Bíróság Bfv.49/2009/9. számú határozata.

²⁷ Mátrai 2020. 19.

²⁸ Debreceni Ítéltábla Bf.II.56/2012/57. sz. döntése.

²⁹ BH 2014.4.100.

³⁰ Ehhez ld. Gellér 2011.

³¹ Fejes 2017. 55.

2. A (hivatali) vesztegetés és a csalás kollíziója

Ennek a két bűncselekménynek a találkozása viszonylag ritka, hiszen a hivatali vesztegetés helyett többnyire a befolyással üzérkedés kerül előtérbe, ilyenkor pedig visszatérünk az eredeti, fent tárgyalt kérdéskörre.

A Kúria friss döntésében kimondta, hogy a hivatali vesztegetés vagyon elleni és más bűncselekménnyel is valóságos alaki halmazatot képezhet,³² holott korábban a Debreceni Ítéltáblának a már hivatkozott indokolása értelmében a vesztegetés a csaláshoz képest speciális tényállás.

A Fővárosi Ítéltábla szintén nem állapította meg a csalás (sem a hűtlen kezelés) halmazatát a nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetéssel.³³ Az indokolás szerint az elkövető „a 2008. évre vonatkozó üzleti tervben nem tüntette fel a vesztegetésre szánt 10 millió euro kifizetését, beszámolójában nem tájékoztatta a részvényeseket erről a kifizetésről, az éves közgyűlésen is elmulasztotta őket erről tájékoztatni, ezzel tévedésben tartotta őket és kárt okozott a részvényeseknek (csalás)”. Mivel a vádlott a csalást és a hűtlen kezelést a vesztegetés elkövetési magatartásával valósította meg, létrejött a látszólagos alaki halmazat. Az Ítéltábla szerint a halmazat kizárása azért is indokolt, mert a vádlott a csalás el nem követésével önfeljelentés veszélyének tette volna ki magát, ami pedig ellentétes az önvádra kötelezés tilalmával.

3. A befolyással üzérkedés és a csalás kollíziója

Annak ellenére, hogy mint láthatjuk, a hivatali visszaélés és a csalás, továbbá a (hivatali) vesztegetés és a csalás minősítése – nem nevezhető következetesnek, néhol követhetetlen az indokolás mögötti dogmatika, sőt, a döntések évről-évre egymást bírálják felül, olykor még a különböző szervezeti szinten elhelyezkedő bíróságok is ellentmondanak egymásnak, a befolyással üzérkedés és a csalás kollíziója tekintetében a gyakorlat több évtizede valóban változatlan.

Az ügyészség szerint nem létező ügyben, ténylegesen befolyásolható hivatalos személy hiányában a jogtalan előnyt nyújtó hivatali vesztegetést követ el, ha a jogtalan előny hivatalos személy részére történő eljuttatásával hivatalos személy befolyásolása a célja, akkor is, ha a befolyással üzérkedőnek mint közvetítőnek adott jogtalan előnyt a hivatalos személynek történő továbbadással nyújtotta, még úgy is, hogy a közvetítő üzér csak színlelte a hivatalos személy megvesztegetését.³⁴ Már itt látszik, hogy ez a tétel nem egyezik meg a 2014.4.100. számú precedens értékű felülvizsgálati eljárásban hozott döntéssel.

---

³² BH 2022.5.119. [53].

³³ Fővárosi Ítéltábla Bf.275/2014/7. sz. döntése.

³⁴ Legfőbb Ügyészség BF.271/2016/15-I. és KSB.6519/2016/2. számú iránymutatásai (2016. december 23.) 3.

Annyi bizonyos, hogy az ügyészség gyakorlata a már hatálytalan BK. 31. számú kollégiumi véleményére alapul. Egészen 2013. július 8. napjáig a Legfelsőbb Bíróság BK 31. számú (BKv 13.) kollégiumi állásfoglalása úgy rendelkezett, hogy hivatali vesztegetésben kell kimondani a bűnösségét annak a személynek, aki az előnyt az üzérnek azért adja, hogy az (mint közvetítő, beékelődött személy) eljuttassa a hivatalos személynek az ügyfél ügyének kedvező elintézése céljából. Az ügyfél akkor is elkövette a hivatali vesztegetés büntettét, ha az üzér csupán állította, vagy azt a látszatot keltette, hogy hivatalos személyt fog megvesztegetni.³⁵ A befolyással üzérkedő pedig mindkét bűncselekményt elkövette, ha a hivatalos személyt meg is vesztegette utóbb.³⁶

A kollégiumi állásfoglalás az akkor hatályos Kódex hiányosságai miatt egyáltalán nem foglalkozott azzal a cselekménnyel, amikor az ügyfél a befolyással üzérkedő befolyását akarta megvenni azért, mert tévedésből azt hitte, hogy ő maga hivatalos személy, aki hivatalos személyt befolyásol. A jogszabályváltozás miatt pedig az ügyfél (befolyás vásárló) cselekménye most már biztosan a Btk. 298. § (1a) bekezdése szerint minősül, hivatali vesztegetés büntetében nem lehet kimondani bűnösségét, és – ezen van a hangsúly – a befolyással üzérkedő pedig a Btk. 299. § (2a) bekezdése szerinti bűncselekmény elkövetője.

A Legfelsőbb Bíróság a kollégiumi vélemény hatályon kívül helyezését megelőzően, egy 2009-es döntésében rögzítette, hogy a hivatali befolyással üzérkedés minősített esetét (azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt veszteget) csak akkor lehet megállapítani, ha a cselekmény csalásként minősítve nem fenyeget súlyosabb büntetési tétellel.³⁷ Ezzel a Kúria – úgy tűnik – újonnan szakított, hiszen egy néhány évvel ezelőtti határozatában már egyáltalán nem foglalkozott a büntetési tételek súlyosságának kérdésével, ezt nem tekintette mérvadó szempontnak.³⁸

Összefoglalóan, az új (2a) bekezdés szerinti eset felborította a magabiztosnak egyáltalán nem nevezhető elvi tételeket.

V. Megállapítások

A befolyás vásárlása és a befolyással üzérkedés büntetteinek (1a) és (2a) bekezdései csupán a hivatali aktív és passzív oldali elkövetésre vonatkoznak, hiszen nem igényel sok vizsgálódást annak megállapítása, hogy a jogalkotó a gazdasági életre nem terjesztette ki azokat az eseteket, amelyek magukban hordozzák – indirekt módon – ezeket a bizonyos csalásos jellegű elkövetési magatartásokat, illetve a csalás deliktumának egyéb tényállási elemeit.³⁹

---

³⁵ Hollán 2018. 38.

³⁶ Legfelsőbb Bíróság Bf.V.2723/2000. szám alatt ügyben született ítélete (HGY 395.).

³⁷ BH 2009.12.346.

³⁸ Kúria Bfv.744/2016/7. sz. határozata.

³⁹ A gazdasági befolyással üzérkedés és a gazdasági befolyás vásárlása büntettei egy-egy utaló normát

Egy újabb kérdés merülhet fel erre figyelemmel: csak alapesetben mondható ki annak az elkövetőnek a bűnössége, aki azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személyt veszteget, vagy ilyen személynek adja ki magát? Ugyanígy, a terhelt egyáltalán felelősségre vonható, ha magát gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személy részére ad vagy ígér jogtalan előnyt?

Meglátásom szerint csak alapesetben mondható ki a bűnösség, utóbbi esetben pedig nem beszélhetünk az ügyfél részéről bűncselekményről, hiszen, amennyiben a jogalkotó élni kívánt volt a pönalizálás lehetőségével, úgy a szükséges utaló normával ellátta volna a tényállásokat. Előbbi mondattal kapcsolatban igaz az az állítás, hogy ez privilegizált esetként szolgálhat.⁴⁰

A kérdés másik aspektusból megválaszolható. A befolyással üzérkedés megvalósulása tekintetében nem azt kell vizsgálni, hogy az előnyt nyújtó vagy ígérő tudattartalma mit fogott át,⁴¹ a védett jogi tárgy sérelmét már önmagában az előidézi, hogy az üzér részéről elhangzik a hivatalos személy befolyásolására, vagy megvesztegetésére történő hivatkozás, utalás vagy állítás.⁴² Itt hozzá kell tenni, hogy a Pécsi Ítéltábla szerint a befolyással üzérkedés alapesete csak akkor tényállásszerű, ha a jogtalan előny kérése vagy elfogadása (is) megvalósul. Ha az elkövetési magatartást nem fejtik ki, úgy a bűncselekménynek az lesz a sértettje, akinek kárt okoztak ok-okozati összefüggésben a hivatalos személy befolyásolására való hivatkozásban történő megtévesztéssel.⁴³

A jogalkotó elébe ment a részletezett bizonytalanságnak, és az új „alapesettel” végeredményben pontot kívánt tenni a kérdés végére. Ezzel a megoldással a befolyás vásárló valóban sosem kerülhet még kvázi sértetti pozícióba sem, azonban magatartásával mégiscsak olyan szélhámost akar jogtalanul befolyásolni vagy akár megvesztegetni, akiről azt hiszi, hogy hivatalos személy, akinek ráhatása van vagy lehet az ügyére.

Meggyőződésem szerint ezért a befolyással üzérkedés új (2a) bekezdésének a vagyon elleni bűncselekmények fejezet alatt lenne helye, a csalás egyik minősített eseteként.

Abban is biztos vagyok, hogy a befolyás vásárlása (1a) bekezdése nem a befolyással üzérkedés (2a) bekezdésének tükör-bűncselekménye, így az új „alapeset” legfeljebb akkor nyerne értelmet, ha a befolyás vásárló oldalán megjelenne ennek a magatartásnak

---

tartalmaznak, mégpedig az alapeseti bűncselekményekre történő visszaautalást.

⁴⁰ Gál 2021. 32. és Elek 2014. 65.

⁴¹ Érdekességként, Wiener A. Imre törvényszerkesztési sajátosságának aposztrofálja azt a megoldást, hogy a korrupciós bűncselekmények egyoldalú kezdeményezéssel is befejezettek, holott ismeretes volt olyan szabályozás, amelyek csak a létrejött bűnös megállapodást minősítették befejezett alakzatnak, megállapodás hiányában csak kísérletről, vagy előkészületről szóltak. In. Wiener 1963. 212.

⁴² Steiner 2021. 90.

⁴³ ÍH 2010.100.

a tükörképe, így: (...) szerint büntetendő, aki magát hivatalos személynek kiadó, működést színlelve folytató személynek (...) jogtalan előnyt ad vagy ígér.

Felhasznált irodalom

Ambrus István: A Kúria határozata a bünszervezetben elkövetett költségvetési csalásról. *Jogesetek Magyarázata*, 2022/1.

Ambrus István: *Egység és halmazat – régi dogmatikai kérdés, új megközelítésben*. SZTE-ÁJK, Szeged, 2014.

Balláné Szentpáli Edit: A csalás és a vesztegetési jellegű bűncselekmények elhatárolása. *Büntetőjogi Szemle*, 2017/1.

Elek László: A korrupciós bűncselekmények rendszere a 2012. évi C. törvényben. *Profectus in litteris*, 2014/6.

Fejes Péter: Kételyek a befolyással üzérkedő ügyfelének rendszeres büntethetőségét illetően. *Ügyészségi Szemle*, 2017/1.

Gál István László: A befolyással üzérkedés, mint speciális csalás néhány aktuális elméleti és gyakorlati problémaköre. *Büntetőjogi Szemle*, 2021/2.

Geller Balázs – Hollán Miklós – Kis Norbert: *A büntető törvénykönyv magyarázata. III. kötet, Különös Rész (2)*, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2006.

Geller Balázs: Gondolatok a kettős értékelés tilalmáról és a látszólagos alaki halmazat feloldására szolgáló elvekről. In.: Gál István László (szerk.): *Tanulmányok Tóth Mihály professzor 60. születésnapja tiszteletére*, PTE-ÁJK, Pécs, 2011.

Hollán Miklós: A korrupció elleni büntetőjogi szabályozás legújabb módosításáról. *Iustum Aequum Salutare*, 2015/4.

Hollán Miklós: A korrupciós bűncselekmények szabályozási újdonságai – egy törvényjavaslat margójára. *MTA Law Working Papers*, 2015/16.

Hollán Miklós: *Korrupciós bűncselekmények alapvető kérdései integritás tanácsadók számára*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018.

Hollán Miklós: Valótlan állítások jelentősége a hivatali korrupciós bűncselekmények minősítésénél. In.: Gál Andor – Karsai Krisztina (szerk.): *Ad valorem: Ünnepi tanulmányok Vida Mihály 80. születésnapjára*, Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2013.

Magyar jogszabályok kommentárjai. V. kötet, Opten Kft., Budapest, 2013.

Mátrai József István: *A hivatali korrupciós bűncselekmények elhatárolási kérdései a befolyás vásárlása hatálybalépésének tükrében*. Kozma Sándor pályázat III. díjazott dolgozata, 2020.

Mezőlaki Erik: A korrupciós bűncselekmények. A 299. §-hoz fűzött kommentár. In.: Gál Andor – Hegedűs István – Juhász Zsuzsanna - Karsai Krisztina – Katona Tibor – Mezőlaki Erik – Szomora Zsolt – Törő Sándor: *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez*. Wolters Kluwer Complex Jogtár – internetes jogi adatbázis, elektronikus kiadvány (Budapest, 2021).

Steiner Gábor: A befolyással üzérkedéssel kapcsolatosan felmerülő kérdések a jogalkalmazásban. *Büntetőjogi Szemle*, 2021/2.

Szabó Zsolt Tibor: Lehet-e a csaló egyben a befolyással üzérkedés tettese is? – Halmazati és elhatárolási kérdések a vagyon elleni és a korrupciós bűncselekmények találkozásakor. *Magyar Jog*, 2019/4.

Tóth Mihály: A befolyással üzérkedés a vagyon elleni bűnözés, a korrupció és a lobbizás határán. In.: Nagy Ferenc (szerk.): *Bűnügyi Mozaik. Tanulmányok Vida Mihály 80. születésnapjára*, Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2006.

Tóth Mihály: A csalás formáinak és büntetőjogi értékelésének változásai. *Belügyi Szemle*, 2001/4.

Wiener A. Imre: A hivatali büntettek tárgyaról. *Jogtudományi Közlöny*, 1963/4.

***

THE NEW BASIC CASE OF INFLUENCE PEDDLING

Evaluation of the act of a person pretending to be a public official and requesting or accepting an unlawful advantage in connection with this sham operation

On the 1st of January 2021, the Section 299 of the Act C of 2012 on the Criminal Code (Criminal Code), namely the offence of influence peddling, was supplemented with a new basic case based on the Ministerial Justification. According to the Section 299, Paragraph 2a, "*any person who – impersonating a public official – requests an unlawful advantage in connection with this operation, accepts the unlawful advantage or the promise of such an advantage*" is punishable.

In my view, this new provision will overturn the dogmatics of the criminal substantive law, which could never be called uniform or coherent regarding official bribery, influence peddling and fraud.

In my study I support the above thesis, proving that the legislator should not have placed this new basic case under Chapter XXVII of the Criminal Code, but also proving that the legal system did not really need this new provision.

In my essay, I will also discuss what kind of act this new provision intends to punish.